Місячний Економічний Моніторинг України

- Вісімнадцять кандидатів змагаються за посаду Президента.
- Реальний ВВП, за попередньою оцінкою, скоротився на 15,9% в третьому кварталі.
- "Газпром" та "Нафтогаз" домовились зменшити контрактні обсяги імпорту газу Україною.
- Дефіцит фінансового рахунку досягнув 11,9 млрд. дол. США за десять місяців 2009 року.
- Дефіцит загального фонду Державного бюджету досяг 28 млрд. грн. у жовтні.
- Номінальна зарплата в жовтні впала.
- Споживча інфляція сповільнилась до 13,6% дпр у листопаді.
- Тема Місяця: Річниця кризи

№12 (110)
грудень
2009

Населення: 46,4 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 32%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 27%
Експорт: Росія 26%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 28%, ЄС 37%

Політика: Вісімнадцять кандидатів змагаються за посаду Президента України

13 листопада Центральна виборча комісія завершила реєстрацію кандидатів на посаду Президента України. Остаточний перелік кандидатів містить вісімнадцять прізвищ, включаючи діючого Президента В.Ющенка, Прем'єр-міністра Ю.Тимошенко, Голову Верховної Ради В.Литвина та лідера опозиційної Партії Регіонів В.Януковича.

Опитування суспільної думки визначають В.Януковича та Ю.Тимошенко в якості головних фаворитів президентської гонки. Деякі з решти шістнадцяти кандидатів виконуватимуть "технічну" роль, спрямовану на відволікання голосів від основних кандидатів, тоді як інші кандидати використовуватимуть кампанію як засіб для підвищення популярності перед парламентськими виборами. Крім того, участь у виборах надає кандидатам можливість політичного торгу з фаворитами між першим та другим турами голосування, адже рішення про підтримку одного або іншого лідера може змінити баланс у другому турі.

Переговори щодо надання четвертого траншу кредиту МВФ зайшли у глухий кут через невиконання українським урядом попередньо погоджених з МВФ умов. Зокрема, Президент підписав закон, що передбачає підвищення соціальних стандартів, що посилює фіскальну нестабільність. Переговори з МВФ скоріш за все продовжаться після президентських виборів.

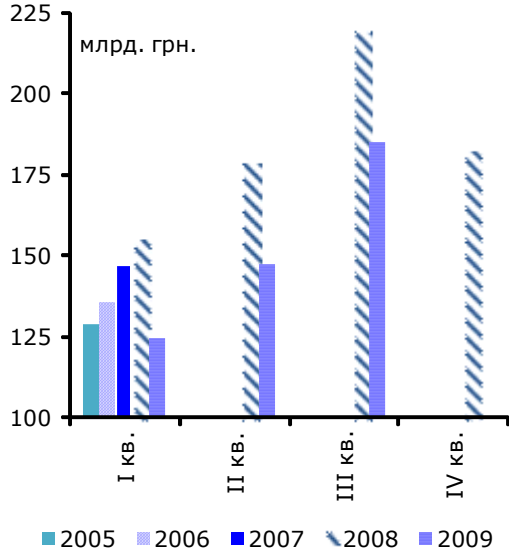
Реальний сектор: Реальний ВВП скоротився на 15,9% в третьому кварталі

За попередньою оцінкою Держкомстату, скорочення реального ВВП у третьому кварталі 2009 році сповільнилось до 15,9% дпр. Покращення, головним чином, пов'язане з поступовим відновленням ділової активності, що, найбільш вірогідно, призвело до збільшення виробничих запасів у третьому кварталі 2009 року.

Темпи падіння промислового виробництва продовжили сповільнюватись в жовтні. Промислове виробництво впало на 6,2% дпр у порівнянні із 18,4% дпр у вересні, частково завдяки ефекту низької статистичної бази. Деякі галузі, що показали найбільше падіння в жовтні 2008 року, зросли цього року. Наприклад, випуск в металургії збільшився на 16,2% дпр, тоді як видобування неенергетичних корисних копалин зросло на 11,1% дпр. У той же час після стрімкого приросту у вересні випуск продукції машинобудування виріс лише на 1,9% дпм. В річному вимірі машинобудування показало значне скорочення випуску на 34,5% дпр.

Зростання випуску хімічної та металургійної продукції спричинило збільшення вантажних перевезень. В жовтні вантажооборот збільшився на 5,9% дпм і скоротився лише на 9,8% у річному вимірі. У січні-вересні випуск у сільському господарстві зріс на 0,1% дпр, незважаючи на нижчий врожай зернових (на 11,9%

ВВП в постійних цінах 2007 року

Source: Derzhkomstat

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.kiev.ua

дпр). Частково це пояснюється збільшенням випуску в тваринництві (приріст на 3,2% дпр). Будівництво залишилось в стані глибокого спаду: обсяги будівельних робіт дещо знизились у жовтні у номінальному вимірі. Скорочення обсягу роздрібної торгівлі за перші десять місяців року залишилось на рівні 16,2% дпр.

Галузеві тенденції: Законтрактовані обсяги імпорту природного газу були скорочені

Енергетика. Після завершення міжурядових переговорів між Росією та Україною в листопаді НАК "Нафтогаз" (Україна) та ВАТ «Газпром» (Росія) підписали додаткову угоду до чинних газових контрактів, підписаних в січні 2009 року. Компанії узгодили зменшення законтрактованих обсягів імпорту газу на 2009 і 2010 роки. Таким чином, "Газпром" не буде штрафувати "Нафтогаз", хоч останній, ймовірно, імпортує лише 27 млрд. кубометрів природного газу з Росії замість раніше обумовлених 33 млрд. кубометрів. В 2010 році контрактний обсяг було зменшено з 52 млрд. кубометрів до 33,75 млрд. кубометрів, хоча зобов'язання «бери-або-плати» залишаться в контракті.

В 2010 році середня ціна імпортного російського газу зросте до 280-337 дол. США за тисячу кубометрів в залежності від поведінки цін на нафту. Також очікується зростання ставки тарифу на транзит, яка повинна досягти 2,7-2,8 дол. США на 100 км за тисячу кубометрів.

Транспорт. У листопаді державний монополіст "Укрзалізниця" не зробив перший платіж у розмірі 110 млн. доларів США, передбачений в рамках погашення 550 млн. доларі США боргу за синдикованим кредитом від Barclays Bank, хоча заплатив відсотки. Ця позика не має державних гарантій. Тривають переговори про реструктуризацію.

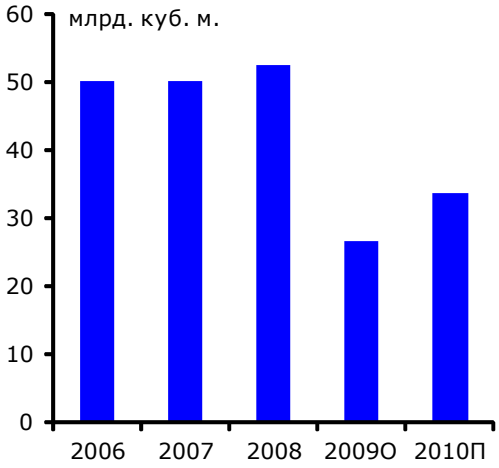
Приватизація. На початку листопада Фонд державного майна України на виконання рішення суду вилучив "Луганськтепловоз" із власності "Брянського машзаводу" (Росія). В 2007 році ФДМУ продав 76% заводу російському інвесторові за 292,5 млн. грн. (54 млн. дол. США). Зацікавлені українські підприємства оскаржили результати аукціону в суді. Фонд державного майна планує одразу оголосити новий аукціон з продажу заводу, який навряд чи принесе більше першої ціни продажу у 54 млн. дол. США.

Зовнішній сектор: Рахунок поточних операцій продовжує покращуватись

В жовтні баланс рахунку поточних операцій був додатнім (87 млн. дол. США). Покращення балансу торгівлі товарами та послугами призвело до скорочення дефіциту рахунку поточних операцій за десять місяців до 1,0 млрд. дол. США. Зокрема, в жовтні експорт товарів продовжував зростати (на 11,9% дпм в доларовому еквіваленті) завдяки підвищенню цін. Проте темпи приросту зменшились в порівнянні з вереснем, перш за все, через уповільнення експорту металів. Приріст імпорту товарів був більш помірним (7,7% дпм). Цей приріст було забезпечено відновленням зростання імпорту енергоносіїв, а також збільшенням імпорту продукції сільського господарства та машинобудування.

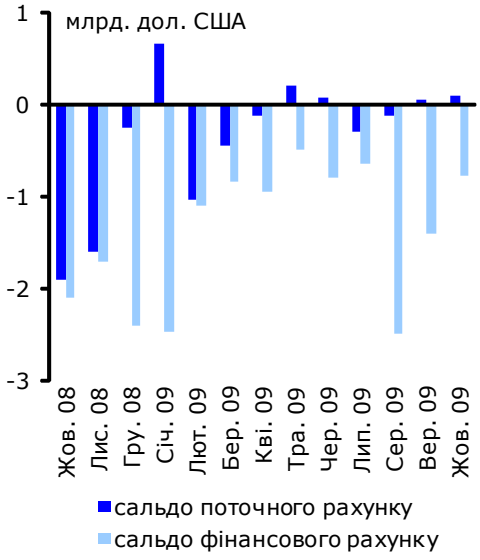
Покращення стану рахунку поточних операцій доповнювалось зменшенням дефіциту фінансового рахунку до 0,8 млрд. дол. США. Таким чином, кумулятивний обсяг дефіциту фінансового рахунку в січні-жовтні сформувався на рівні 11,9 млрд. дол. США. Відтік іноземної готівки з банківської системи зменшився до 0,6 млрд. дол. США в результаті стабілізації гривні. Рекапіталізація українських банків іноземними власниками знову підтримала притік ПІІ в жовтні (0,7 млрд. дол. США). Хоча банки зіткнулись з відтоком коштів по короткостроковим кредитам (0,8 млрд. дол. США), збільшився рівень покриття новими залученнями виплат по довгостроковим кредитам реального сектору.

Імпорт природного газу

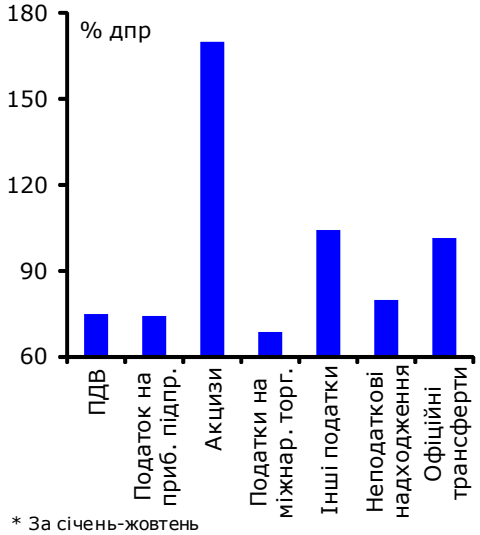
Джерело: Держкомстат; НАК "Нафтогаз"

Платіжний баланс

Джерело: попередні оцінки НБУ

Виконання доходної частини Державного бюджету

* За січень-жовтень
Джерело: звіти Державного казначейства

Фіскальна політика: Дефіцит Державного бюджету досягнув 27,6 млрд. грн. у жовтні

Бюджет 2009. У січні-жовтні поточного року доходи Державного бюджету (загальний та спеціальний фонди) були виконані на рівні 65,0% від річного плану, що є занизьким для його виконання до кінця поточного року. Доходи загального фонду продовжували скорочуватись і протягом перших десяти місяців цього року зменшились на 19,4% дпр. Зокрема, надходження від ПДВ та податку на прибуток підприємств зменшились на 25,1% та 25,7% дпр, відповідно, тоді як надходження від податків на міжнародну торгівлю зменшились на 31,5% через стрімке скорочення зовнішньої торгівлі. Різкого збільшення доходів від акцизного збору, що зросли на 70,5% дпр внаслідок значного підвищення ставок акцизів, було недостатньо для покриття втрат Державного бюджету від скорочення інших податкових надходжень. Видатки загального фонду Державного бюджету були лише на 2,3% нижче за минулорічні. Стабільність видатків та зменшення доходів призвели до накопичення дефіциту Державного бюджету.

Дефіцит загального фонду Державного бюджету продовжував зростати й досягнув у жовтні 27,6 млрд. грн. Його було профінансовано за рахунок внутрішніх (випуск ОВДП) та зовнішніх (кредити МВФ) запозичень. У листопаді МВФ відмовив Україні в наданні четвертого траншу за кредитом стенд-бай (близько 4,0 млрд. дол. США), що призвело до значного підвищення фіскальних ризиків для Уряду.

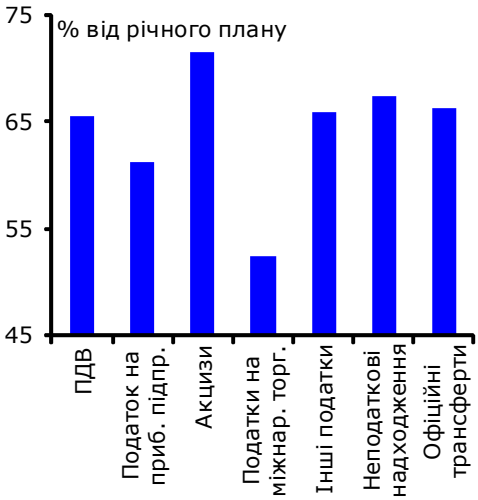
Бюджет 2010. Зважаючи на те, що своєчасне ухвалення Закону про Державний бюджет на 2010 рік лишається сумнівним, Кабінет Міністрів ухвалив постанову, яка регламентуватиме виконання Державного та місцевих бюджетів у наступному році до набуття чинності Закону про Державний бюджет на 2010 рік. Соціальні стандарти будуть збережені на рівні грудня 2009 року. Водночас капітальні видатки з бюджету або взагалі не будуть здійснюватися, або будуть профінансовані вибірково. Кабінет доручив усім бюджетним організаціям збільшити власні надходження в умовах нестачі бюджетних коштів, мінімізувати видатки (зокрема, на відрядження), а також заборонив збільшувати штат. Пенсійний фонд, відповідно до постанови, може розраховувати на безвідсоткові позики Державного казначейства строком до дванадцяти місяців. Крім того, документ передбачає значне скорочення доходної та видаткової частини зведеного бюджету у другому проекті Закону про бюджет порівняно з першим проектом до 328,3 млрд. грн. та 360,9 млрд. грн. відповідно.

Соціальні стандарти: Виконання закону про підвищення соціальних стандартів

В листопаді Верховна Рада ухвалила зміни до Закону про Державний бюджет на 2009 рік, запровадивши вищі розміри прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати на останні два місяці 2009 року. Мінімальну заробітну плату було підвищено на 14,5%. Водночас не було підвищено рівень забезпечення прожиткового мінімуму, який використовується при призначенні та визначенні розміру допомоги малозабезпеченим сім'ям. Крім того залишилась незмінною тарифна ставка працівника першого розряду Єдиної тарифної сітки, яка використовується для розрахунку оплати праці працівників бюджетної сфери.

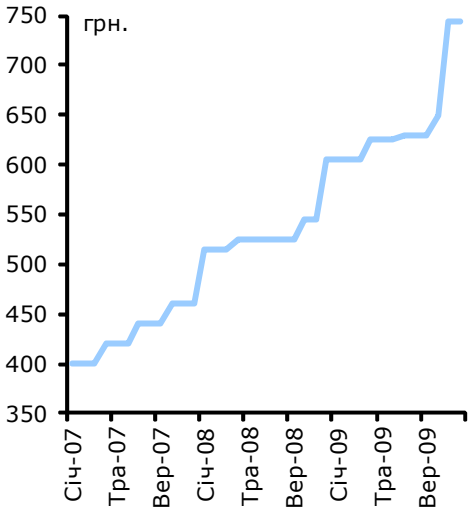
Пенсіонери повинні отримати вищі мінімальні пенсійні виплати, якщо припустити спроможність Пенсійного фонду збільшити виплати, незважаючи на важкий фінансовий стан. Підвищення пенсій відбудеться завдяки рішенню уряду надалі сплачувати доплату до пенсій у сумі 28,4 грн. Уряд, скоріш за все, буде змушений збільшити позики до Пенсійного фонду. В результаті мінімальна пенсійна виплата (601,4 грн.) й надалі перевищуватиме рівень прожиткового мінімуму, визначений для осіб, які втратили працездатність.

Виконання плану доходів Державного бюджету*

* За січень-жовтень (загальний та спеціальний фонд)
Джерело: звіти Державного казначейства

Мінімальна заробітна плата

Джерело: Закони про Державний бюджет на 2006-2009 рр.

Середня заробітна плата

Джерело: Держкомстат

В цілому уряд, ймовірно, дещо збільшить фінансування на виплату пенсій та заробітних плат працівникам бюджетної сфери, чия заробітна плата є нижчою за мінімальну. Інші категорії нужденних осіб навряд чи отримають додаткову фінансову підтримку з боку держави.

Ринок праці: Номінальна заробітна плата знову скоротилась

В жовтні середня заробітна плата скоротилась на 0,7% дпм до 1950 грн. Сезонне падіння заробітних плат в сільському господарстві та освіті не було компенсовано зростанням оплати праці в інших секторах. Приріст заробітної плати працівників галузей промисловості та будівництва склав менше 1,0%. Підвищення мінімальної заробітної плати на 3,2% дпм в жовтні не спричинило відповідний приріст заробітних плат навіть на промислових підприємствах, найбільші з яких використовують тарифну сітку при встановленні зарплати. Отже, стрімке підвищення мінімальної заробітної плати в листопаді навряд чи призведе до значного зростання заробітних плат. Натомість воно навіть може призвести до скорочення зайнятості для збереження сталих витрат на оплату праці.

Монетарна політика: Інфляція сповільнилась до 13,6% дпр в листопаді

Споживча інфляція дещо сповільнилась до 13,6% дпр в листопаді. Низхідний тренд інфляції пояснюється тривалою слабкістю споживчого попиту, що обмежила вплив виробників на ціноутворення та стримувала сезонне зростання цін на окремі товари. Однак суттєве зростання цін на окремі продовольчі товари обмежило сповільнення зростання ІСЦ.

Ліквідність банків залишалась обмеженою протягом листопада, оскільки НБУ вилучав ліквідність через продаж депозитних сертифікатів і проводив обмежені інтервенції на міжбанківському валютному ринку. Міжбанківські процентні ставки залишались близькими до жовтневих.

Фінансові ринки: Банківські депозити знову зростають

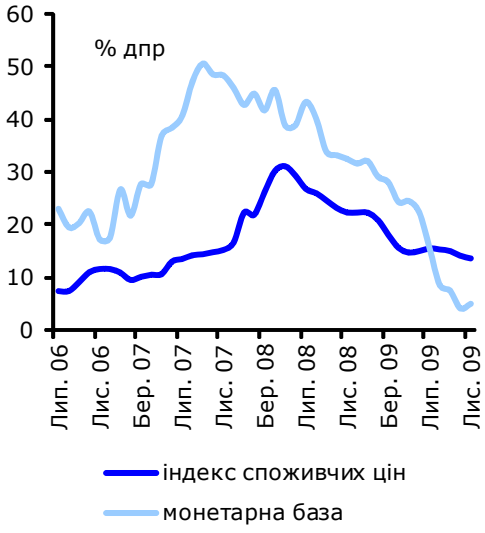
Банківський сектор. В листопаді депозити відновили своє зростання (0,9% дпм) завдяки збільшенню депозитів домогосподарств в іноземній валюті (1,9% дпм). Зростання, скоріш за все, було забезпечено подальшим збільшенням обсягів короткострокових депозитів, що заміщують довгострокові. Наприклад, в жовтні короткострокові депозити домогосподарств збільшились на 5,6 млрд. грн., 66,1% з яких було накопичено в іноземній валюті, тоді як довгострокові депозити скоротились на 3,0 млрд. грн.

Обсяг кредитів в листопаді продовжував скорочуватись (0.6% дпм) на фоні суттєвого зменшення кредитів в іноземній валюті (1,4% дпм). Кредитування й надалі здійснювалось на короткостроковій основі. Частка довгострокових кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, в липні-жовтні залишалася в межах 8-12% від загального обсягу кредитів порівняно з 30% перед кризою, а короткострокові кредити домогосподарств становили близько половини від наданих кредитів (53% в жовтні) порівняно з 20% перед кризою.

За даними НБУ в січні-жовтні збитки банків збільшились до 24,8 млрд. грн., так як чистий процентний дохід в 45,6 млрд. грн. був недостатнім, щоб покрити збільшення резервів під знецінення кредитів на суму 57,0 млрд. грн.

Обмінний курс. Гривня дещо укріпилась в листопаді, оскільки попит на безготівковому ринку був менший ніж пропозиція. Інтервенції НБУ в першу чергу використовувались для задоволення потреб "Нафтогазу". Середньоденний курс гривні на міжбанківському ринку, за даними НБУ, поступово зменшувався протягом місяця та був меншим за 8 грн. за дол. США після 26

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

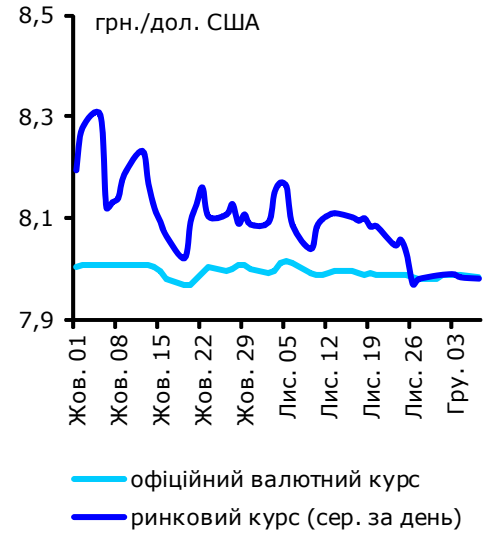
Джерело: Держкомстат, НБУ

Темпи зростання депозитів, дпм

Джерело:НБУ
* скориговані на валютний курс

Обмінний курс

Джерело: НБУ

листопада. Таким чином офіційний та міжбанківський курс гривні стали ближчими один до одного.

Державний борг. Міністерство фінансів продовжило розміщення облігацій внутрішньої державної позики зі строком погашення у 2010-2012 роках, проте запропоновані ним ставки доходності не були дуже привабливими для інвесторів. В результаті Міністерству вдалося розмістити облігацій внутрішньої державної позики лише в обсязі 0,3 млрд. грн. із середньозваженою доходністю 20,0% річних. Частка заявлених на розміщення державних облігації, призначених для фінансування підготовки й проведення чемпіонату Європи з футболу 2012 року в Україні, в загальному випуску склала 96,6%. Ці облігації, ймовірно, були придбані одним із державних банків.

Тема місяця: Річниця кризи

Дванадцять місяців банківської кризи

Алла Кобилянська

Більше року пройшло після початку банківської кризи в Україні. Ситуація в банківському секторі змінилась, проте не так сильно, як очікувалось.

Протягом чотирьох кварталів, починаючи з четвертого кварталу 2008 року, банки втратили 20,3 млрд. грн. Більша частина збитків була сконцентрована в декількох банках. Так, більше половини (53,5%) втрат припало на п'ять системних банків, які знаходяться в тимчасовій адміністрації - Надра, Укрпромбанк, Укргазбанк, Родовід та Київ, причому найбільші збитки спостерігалися в Укрпромбанку. Ще 42,8% загального обсягу збитків було акумульовано в групі банків з іноземним капіталом[1]. Решта банків показали невеликі загальні збитки, а багато банків навіть мали незначні прибутки. Два державних банки - Ощадбанк та Укрексімбанк - заробили 1,3 млрд. грн.

Основною причиною збитків банків стало швидке зростання резервів під знецінення кредитів, незважаючи на пом'якшення правил їх формування. Банки збільшили резерви під заборгованість за кредитами на 68,8 млрд. грн. Чистий дохід також збільшився, оскільки банки підвищили процентні ставки по кредитам, а НБУ надавав відносно дешеве фінансування. Чистий відсотковий дохід зріс до 53,0 млрд. грн. проти 32,9 млрд. грн. протягом попередніх чотирьох кварталів, хоча його було недостатньо для покриття витрат на формування резервів.

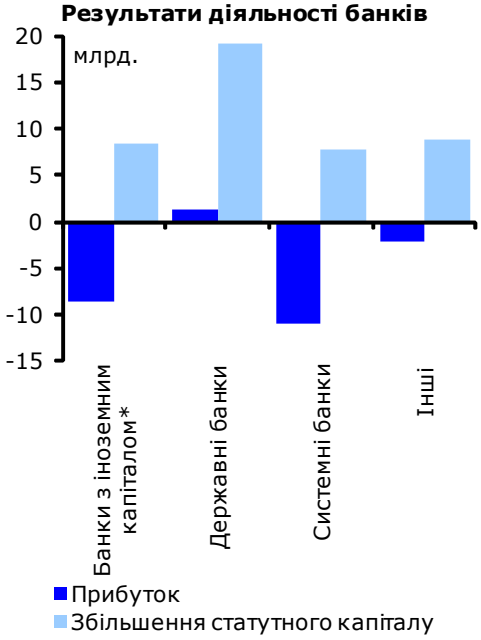
У відповідь на отримані збитків банківські установи почали нарощувати статутний капітал. Зокрема, капітал п'яти проблемних банків був збільшений на 7,7 млрд. грн., рекапіталізація трьох таких банків фактично призвела до їх націоналізації. Банки з іноземним капіталом залучили 8,5 млрд. грн., таким чином компенсувавши свої збитки. Інші банки наростили капітал понад обсяги необхідні для покриття збитків, оскільки вони мають менший доступ до фінансування в порівнянні з іноземними фінансовими установами. Проте значна частина збільшення капіталу була здійснена не з метою забезпечення покриття поточних або очікуваних збитків. Близько половини приросту статутного капіталу (19,1 млрд. грн.) пояснювалось збільшенням капіталу двох прибуткових державних банків та було використано для проведення квазіфіскальних операцій.

Хоча рівень адекватності капіталу був достатнім для більшості українських банків, фінансування було більш проблематичним. Банківські депозити скоротились на 13,4% або на 54,0 млрд. грн. Станом на кінець вересня 2009 року кошти фізичних та юридичних осіб в банках становили 350,3 млрд. грн. З урахуванням курсових різниць, зменшення депозитної бази було ще суттєвішим. Скорочення вкладів відбулось переважно через зменшення вкладів юридичних осіб (на 51,6 млрд. грн.). Підприємства забирали кошти перш за все з банків з іноземним капіталом та проблемних банків. Водночас, два державні банки збільшили депозитів юридичних осіб, оскільки рахунки державних установ були передані в ці банки.

Зміна в строковій структурі депозитів була додатковою проблемою фінансування банківських операцій. Зменшення довіри до банківського сектору призвело до зростання частки короткострокових депозитів в загальному обсязі депозитів фізичних осіб з 20,5% в вересні 2008 року до 43,1% через рік.

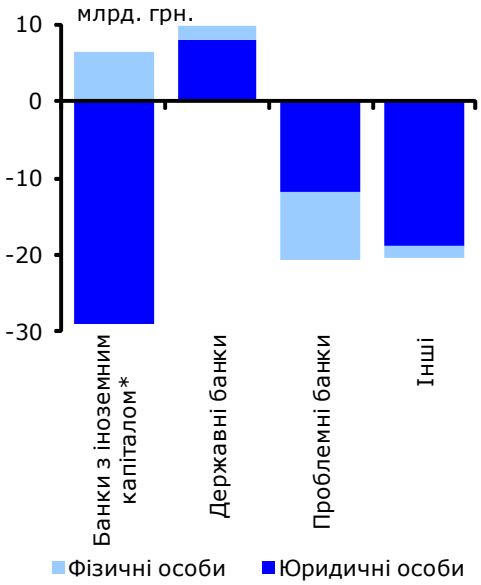
Нестача платоспроможних позичальників та проблеми з фінансуванням призвели до обмеження кредитування. Хоча кредити банків зросли на 30,5% до 744,2 млрд. грн., це відбулось тільки за рахунок курсових різниць. Якщо їх виключити, обсяги

Результати діяльності банків

Джерело: НБУ, власні розрахунки
* банки 1-3 груп

Зміна вкладів

Джерело: НБУ, власні розрахунки
* банки 1-3 груп

[1] З активами понад 1,5 млрд. грн. станом на 1 січня 2009 року

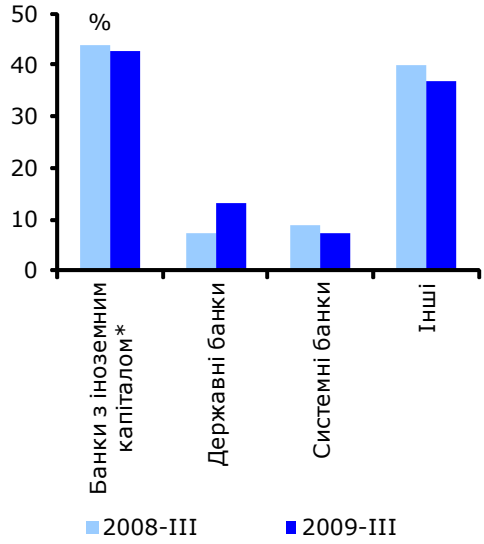
кредитів навіть дещо зменшились. Банківська криза також призвела до значних структурних змін. Наприклад, ринкова частка Укрексімбанку та Ощадбанку зросла майже вдвічі з 7,3% до 13,1% завдяки кредитуванню державних підприємств. Банки з іноземним капіталом утримали свої 43-44% в загальному обсязі наданих кредитів, оскільки вони продовжували кредитування, хоч і доволі обмежене. П'ять проблемних банків списали значну частину своїх кредитів, а тому їх частка скоротилась з 9% до 7%. Інші українські банки втратили свої ринкові позиції скоріш за все через консервативне кредитування.

Кредити в національній валюті витіснили кредити в іноземній валюті, а кредити юридичним особам - споживче кредитування. Це відбулось через зміни регуляторних норм та підходу до управління ризиками. В реальному секторі переважно зростали кредити підприємствам торгівлі та сфери операцій з нерухомим майном та надання професійних послуг, які найбільше залежать від короткострокового капіталу та можуть виплачувати високі процентні ставки.

В результаті невідповідності валютної та строкової структури кредитів та депозитів, співвідношення між кредитами та депозитами виросло з 1,35 до 1,86. Проблемні банки, джерелами фінансування яких в передкризовий період були переважно депозити, були змушені компенсувати втрачену ліквідність за рахунок коштів уряду та кредитів НБУ. В їх випадку зростання відповідного співвідношення між кредитами та депозитами було найвищим (з 1,06 до 1,80). Банки з іноземним капіталом, які сильно залежали від своїх материнських структур в передкризовий період, продовжували отримувати фінансування від материнських компаній: для них показник виріс наполовину з 1,69 до 2,35. Проте можливості заміни депозитів коштами від рекапіталізації, рефінансуванням НБУ та капіталом власників наразі майже вичерпані. Оскільки українські банки мають обмежений доступ до зовнішнього фінансування та матимуть виплачувати кредити рефінансування НБУ, вони будуть вимушені все серйозніше розглядати депозити як основне джерело коштів для кредитування.

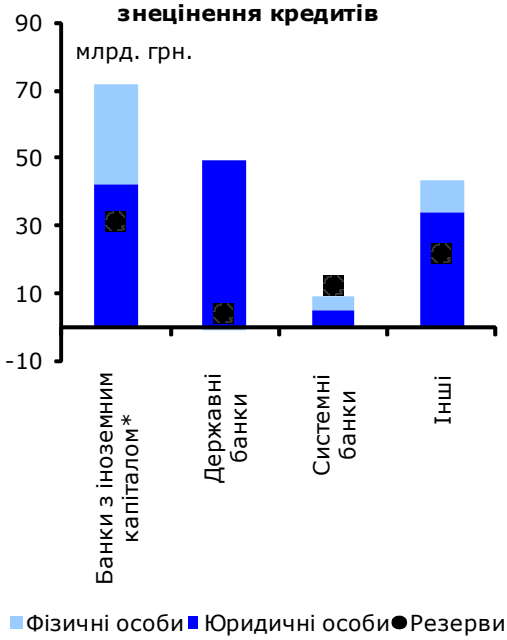
В цілому, ситуація в банківському секторі виглядає не стільки критичною, скільки хиткою. Здається, надприбутки та кредитний бум залишились в минулому. Рекапіталізація за рахунок держави та власників банків допомогли підтримати адекватність капіталу більшості банків на відповідному рівні. Проте власний капітал приватних банків не був збільшений, що робить їх вразливими, якщо їх діяльність і надалі залишатиметься збитковою. Майбутнє покращення стану банківського сектору потребуватиме впровадження виваженої стратегії кредитування та більш активного залучення депозитів.

Частка банків в чистих кредитах

Джерело: НБУ
* банки 1-3 груп

Зміна кредитного портфелю банків та резервів під знецінення кредитів

Джерело: НБУ, власні розрахунки
*банки 1-3 груп

Економічні Тенденції		IVкв 08	Iкв 09	IIкв 09	IIIкв 09	Лип.	Сер.	Вер.	Жов.	Лис.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	17,5	1,7	2,6	3,3	3,8	0,4	3,3	0,1	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-3,1	-31,9	-31,1	-28,4	-30,4	-29,6	-28,4	-26,4	...
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	-16,0	-56,7	-54,9	-52,4	-54,3	-53,6	-52,4	-51,5	...
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	18,6	-11,5	-15,2	-16,2	-15,9	-15,9	-16,2	-16,2	...
Середня заробітна плата	грн.	1914	1736	1892	1940	2008	1849	1964	1950	...
ІСЦ	% дпр	22,3	18,1	15,0	15,0	15,5	15,3	15,0	14,1	13,6
ІВЦ	% дпр	23,0	12,8	-0,9	1,6	-3,7	-3,7	1,6	5,1	12,9
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	33,8	-35,6	-42,2	-44,0[e]	-49,0	-49,4	-48,7	...	...
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	39,1	-45,2	-49,5	-49,5[e]	-53,8	-53,8	-53,5	...	...
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-16,1	-0,8	-1,9	-3,7[e]	-3,1	-3,8	-4,1	...	...
Поточний рахунок, на кінець періоду****	млрд. дол. США	-12,9	-0,7	-0,8	-1,1[e]	-1,1	-1,2	-1,1	-1,0	...
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-7,1	-3,4	-1,5	-1,3[e]	x	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	31,5	25,4	27,3	28,2	29,6	28,9	28,2	27,7	27,3
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	31,5	28,1	22,4	7,5	15,6	8,5	7,5	4,1	5,0
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	21,0	26,5	19,1	17,9	18,5	17,5	17,8	19,3	20,6
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	6,49	8,09	7,76	8,00	7,86	7,97	8,31	8,14	8,08
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	6,21	7,70	7,66	7,82	7,70	7,81	8,00	8,00	7,99
Обмінний курс, середній	євро	8,22	10,06	10,41	11,18	10,82	11,13	11,64	11,84	11,92

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, Reuters, власні розрахунки,
" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
* Місячні показники не враховують регулярні квартальні перегляди ВВП
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
*** Зростання у доларовому виразі
**** Місячні дані на основі оцінок НБУ
[e] оцінка НБУ

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	949,9
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	180,2
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,2	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9
Поточний рахунок	% ВВП	3,8	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,7
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		II 06	III 06	IV 06	I 07	II 07	III 07	IV 07	I 08	II 08	III 08	IV 08	I 09	II 09	III 09
ВВП	млрд. грн.	124,1	150,4	157,7	137,6	165,1	197,4	212,8	187,7	233,7	275,8	252,7	183,2	207,1	235,1*
Реальний ВВП	% дпр	6,8	6,9	9,5	8,9	8,6	6,2	7,4	6,3	6,2	6,4	-8,0	-20,3	-17,8	...
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	18,2	11,8	9,9	14,7	15,5	15,2	19,0	22,5	13,3	16,7	1,6	-11,6	-11,6	...
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	5,8	5,8	1,0	0,8	6,2	4,4	2,4	-0,2	1,3	-0,2	0,2	1,8	-5,8	...
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	19,3	17,9	18,3	24,4	23,5	18,9	23,8	19,4	12,0	0,1	-17,4	-48,7	-57,8	...
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-9,6	3,2	1,0	4,9	5,2	0,1	5,6	4,4	7,2	18,9	-10,4	-15,9	-32,3	...
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	0,9	8,3	6,4	12,9	19,6	13,7	27,2	23,8	24,4	31,8	-4,2	-35,6	-53,6	...
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	2,8	-5,6	8,1	4,8	6,8	-9,3	7,1	0,5	-0,5	21,9	20,7	1,3	2,6	...
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	6,1	7,3	7,2	15,0	13,2	13,1	4,4	9,0	9,4	1,8	-22,6	-36,5	-19,6	...
Будівництво (реальна)*	% дпр	0,8	1,4	4,2	13,3	8,2	12,7	5,8	-1,5	-6,3	-17,0	-32,7	-54,1	-33,0	...
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	16,4	20,0	21,9	14,3	17,5	25,3	15,0	15,7	10,9	2,2	-13,9	-18,0	-17,6	...
Транспорт (реальна)*	% дпр	7,7	9,4	5,3	7,0	5,6	8,0	10,2	10,2	14,1	10,8	-4,3	-14,4	-8,6	...
Платіжний баланс															
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	0,0	0,5	-1,4	-1,1	-0,6	-0,3	-3,3	-3,7	-3,4	-2,1	-3,7	-0,7	-0,1	-0,4*
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	0,0	1,7	-4,3	-4,0	-1,9	-0,8	-7,7	-10,0	-7,1	-3,7	-9,2	-2,9	-0,2	-1,1*
Баланс товарів	млн. дол. США	-935	-884	-2022	-1735	-1701	-2684	-4452	-4490	-4171	-3868	-3562	-937	-946	-1774*
Баланс послуг	млн. дол. США	506	1054	347	50	448	1614	308	77	308	1341	15	186	528	1196*
Поточні трансферти	млн. дол. США	790	851	910	732	844	947	1016	740	833	831	723	629	1054	638*
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1489	1736	1359	1709	1934	3927	1648	2430	3091	3324	1058	847	1251	1205*
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	-141	370	3350	1816	1477	616	1844	217	160	-690	-967	-436	-380	...
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	17,7	19,2	22,4	23,0	25,9	30,6	32,5	33,2	35,5	37,5	31,5	25,4	27,3	28,2
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,02	5,02	5,03	5,04	5,02	5,01	5,04	5,03	4,79	4,70	6,49	8,09	7,76	7,99
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	4,96	4,85	6,21	7,70	7,66	7,82
Бюджет															
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	31,7	31,9	32,8	33,3	32,8	30,8	31,1	32,9	32,0	29,5	31,6	35.9	31,6	25,5
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,6	4,1	4,1	5,1	5,3	4,9	4,8	5,2	5,1	4,3	4,9	5.3	8,9	8,1
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	4,6	4,3	6,7	3,8	4,1	4,1	6,4	4,2	4,5	5,0	6,3	4.0	3,4	3,7
Податок на додану вартість	% від ВВП	9,2	9,7	9,3	10,4	9,8	8,7	7,6	10,6	10,9	9,8	7,8	12.1	8,6	6,4
Акцизні збори	% від ВВП	1,7	1,5	1,5	1,8	1,7	1,6	1,3	1,5	1,3	1,2	1,4	2.0	2,4	2,5
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	32,8	29,4	36,6	28,4	31,0	29,6	36,7	29,8	31,6	27,2	41,2	35.4	37,8	29,6
Поточні видатки	% від ВВП	29,7	24,9	29,2	26,9	28,4	25,9	27,3	28,9	28,5	22,4	33,8	34.5	36,1	27,0
Капітальні видатки	% від ВВП	3,2	4,5	7,4	1,6	2,6	3,7	9,4	1,0	3,1	4,8	7,4	0.9	1,8	2,6
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	1,1	-2,4	4,0	4,7	1,7	1,2	-6,2	3,0	0,4	1,9	-10,3	0.0	-6,4	-4,5
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,1	0,1	0,1	0,5	0,5	0,3	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0.0	0,2	0,1
Ринок праці															
Середня зарплата (реальна)	% дпр	22,2	18,3	10,8	12,3	11,7	12,7	13,4	13,4	6,1	6,3	0,5	-11,7	-8,6	-10,7
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	18,6	20,3	16,3	17,5	17,4	14,9	16,4	19,0	10,1	6,6	2,7	-7,3	-8,3	...
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	6,8	6,4	6,8	7,4	6,6	6,2	6,4	7,1	6,2	6,0	7,5	9,5	9,1	...
Банківський сектор															
Грошовий агрегат М0	% дпр	25,3	23,7	24,5	26,2	30,6	41,1	48,2	48,4	48,6	37,9	39,3	33,9	22,8	11,5
Грошовий агрегат М2	% дпр	36,6	36,7	34,3	38,6	40,7	47,8	50,8	52,7	48,8	37,4	31,0	12,0	5,3	-1,4
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	41,1	39,7	37,3	50,7	56,3	64,8	71,9	67,9	67,0	53,3	7,5	-10,9	-16,1	-25,4
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	66,2	64,3	57,5	52,3	43,8	38,4	32,5	35,2	32,9	31,2	66,3	31,8	33,0	39,2
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	53,7	49,0	52,3	52,4	57,2	60,7	72,7	81,2	70,6	54,9	40,4	27,6	27,8	25,2
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	82,1	90,4	95,4	98,9	97,4	91,0	75,4	71,3	57,9	53,4	103,6	70,8	48,7	32,4
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	86,7	76,6	79,5	84,1	86,5	87,9	85,7	84,8	67,2	50,9	73,3	50,8	37,3	29,9
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	63,4	63,5	64,9	65,8	67,3	68,2	69,2	69,1	68,6	66,8	69,8	69,9	68,2	67,3
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	15,5	14,6	15,1	14,0	13,9	13,7	14,0	15,7	17,6	17,7	21,6	26,2	19,1	17,5
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	11,3	11,3	11,5	11,5	11,4	11,3	11,1	10,9	11,9	12,4	11,9	9,6	9,6	10,0

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансі розрахунки ІЕД

* зміна доданої вартості

* -за попередніми даними НБУ для платіжного балансу, оцінка ІЕД для ВВП

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.